

Vergaderjaar 2024–2025

33 529

Gaswinning

Nr. 1300

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 mei 2025

In het kader van de Strategische Evaluatie Agenda (SEA) heb ik de Regeling waardevermeerdering gebouwen gaswinning Groningenveld (hierna: waardevermeerderingsregeling) laten evalueren. De evaluatie is inmiddels afgerond en als bijlage bij deze brief zend ik u het evaluatierapport. De waardevermeerderingsregeling is de afgelopen jaren meerdere keren verlengd en op enige onderdelen aangepast. Dit is de eerste keer, sinds de introductie in april 2017, dat de regeling is geëvalueerd.

De waardevermeerderingsregeling is bedoeld voor bewoners met schade die veroorzaakt is door bodembeweging als gevolg van gaswinning in het Groningenveld en de gasopslagen bij Norg en Gripskerk. De subsidie kan worden aangevraagd wanneer de erkende schade minimaal 1.000 euro bedraagt of wanneer een in de regeling aangewezen vergoeding is verstrekt. In de evaluatie van de waardevermeerderingsregeling stond de vraag centraal of en op welke wijze de doelen van de regeling zijn behaald: een compensatie bieden voor de overlast door bodembeweging door de gaswinning, een compensatie bieden voor de lange doorlooptijd van schademeldingen en bijdragen aan het toekomstbestendig maken van gebouwen door middel van energiebesparende en/of -opwekkende maatregelen. De regeling wordt uitgevoerd door Samenwerkingsverband Noord-Nederland (hierna: SNN).

De evaluatie is uitgevoerd door het externe onderzoek- en adviesbureau Enneüs in samenwerking met Stichting voor Beleidsanalyse en Bestuursondersteuning (StiBaBo). Het onderzoek heeft plaatsgevonden aan de hand van deskresearch, documentstudies, expertinterviews en een ervaringsonderzoek via vragenlijsten onder de doelgroepen die in aanmerking komen voor de waardevermeerderingsregeling. Vervolgens zijn de doelmatigheid, doeltreffendheid en maatschappelijke impact van de regeling in kaart gebracht door toetsing van een aantal hypothesen. Hieronder licht ik de belangrijkste resultaten uit de evaluatie toe.

Doelmatigheid

- De uitvoering van de waardevermeerderingsregeling is na verloop van tijd doelmatiger geworden. De totale uitvoeringskosten als percentage van de uitbetaalde subsidie komt neer op 2,2%. Door de Algemene Rekenkamer wordt een norm van 4% voor de uitvoeringskosten gehanteerd.
- Gemiddeld 12% van de aanvragen wordt geweigerd, wat duidt op een soepele toekenning. Daarbij bedraagt het aantal bezwaarschriften niet meer dan 3%. Dit duidt op weinig conflicten en geschillen rond de subsidieverlening. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat de regeling onrechtmatig is toegekend.

Doeltreffendheid

- De waardevermeerderingsregeling wordt positief beoordeeld door gebruikers.
- Uit de laatste cijfers van SNN blijkt dat het aantal aanvragen in het gehele effectgebied sinds 2022 (33.589) is afgenomen tot 16.986 in 2023, 14.211 in 2024 en 6.249 in 2025 (peildatum 17 april 2025).
- Uit het onderzoek blijkt dat de regeling niet voor iedereen even toegankelijk is. Dit betreft vooral mensen met beperkte digitale vaardigheden, maar ook mensen die moeite hebben met formeel taalgebruik of het begrijpen van de procedure. Verschillende maatschappelijke organisaties ondersteunen deze groepen met het aanvragen van de waardevermeerderingsregeling. Het IMG, het SNN en de NCG fungeren als belangrijke bronnen voor informatie over de waardevermeerderingsregeling en de aanvraag daarvan. Er zijn geen aanwijzingen gevonden in het onderzoek dat een andere aanpak is gewenst voor deze informatievoorziening.

Impact van de regeling

- Uit het onderzoek blijkt dat de regeling in grote mate heeft bijgedragen aan de versnelling van verduurzaming van woningen in het effectgebied, vooral op basis van zonne-energieproductie. Uit het onderzoek blijkt ook dat de subsidie verduurzaming heeft versneld: meer dan de helft van de respondenten zegt dat ze de verduurzamingsmaatregelen zonder de subsidie waarschijnlijk alsnog zouden hebben uitgevoerd maar dan later. Ruim een derde van de respondenten geeft aan zonder de subsidie de maatregelen waarschijnlijk nooit te hebben uitgevoerd.
- Uit het onderzoek blijkt dat de waardevermeerderingsregeling wordt gezien als een compensatie voor de overlast als gevolg van de aardbevingen. Een deel van de respondenten geeft aan dat, hoewel de waardevermeerderingsregeling volgens hen in enige mate bijdraagt aan herstel van vertrouwen in de overheid, een dergelijke regeling geenszins kan leiden tot (volledige) compensatie van het aangedane leed.

Per 1 juli 2024 is de waardevermeerderingsregeling ook opengesteld voor kerken, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Sindsdien is gebleken dat deze doelgroepen slechts in beperkte mate gebruik hebben gemaakt van de waardevermeerderingsregeling, waardoor het, op basis van het onderzoek, niet mogelijk is om een conclusie te trekken over de waardering van de regeling onder deze groepen.

Conclusie

Ik heb uw Kamer op 14 december 2024 geïnformeerd dat de waardevermeerderingsregeling tot en met 31 december 2025 in ongewijzigde vorm

wordt verlengd met inzet van de onderuitputting van het budget in 2024. Het resterende budget voor 2025 bedroeg op 23 april 2025 47,7 miljoen euro.

Uit het onderzoek van Enneüs blijkt dat de waardevermeerderingsregeling grotendeels een gewenste bijdrage heeft gehad aan de verduurzaming in het effectgebied, wat ik als een positief resultaat beschouw. Tegelijkertijd zijn er ook aandachtspunten en beperkingen van de regeling in kaart gebracht. Uit het onderzoek blijkt dat volgens het overgrote deel van de respondenten de waardevermeerderingsregeling slechts in beperkte mate heeft bijgedragen aan een gevoel van compensatie voor het ervaren leed en dat niet iedereen even gemakkelijk toegang heeft tot deze regeling. In navolging van de evaluatie op de waardevermeerderingsregeling blijf ik er alert op dat bewoners in begrijpbare taal geïnformeerd worden over de mogelijkheden om een beroep te doen op deze en andere (schade)maatregelen.

Ik heb aangegeven dat wanneer vervangende regelingen beschikbaar komen, de waardevermeerderingsregeling op een eerder moment komt te vervallen.¹ Per september 2025 komt de isolatieaanpak (maatregel 29 uit Nij Begun) beschikbaar voor bewoners van het versterkingsgebied. Ondanks dat de waardevermeerderingsregeling aanknopingspunten heeft met de isolatieaanpak, die zich kwalificeert als duurzaamheidsmaatregel, zijn er ook verschillen tussen de regelingen in het bereik, toegangscriteria en de doelgroep. Daarom blijft de waardevermeerderingsregeling doorlopen tot en met 31 december 2025. Met de hoeveelheid aanvragen die op dit moment binnenkomt is de verwachting dat het beschikbare budget op dat moment ook volledig tot besteding is gekomen.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
E. van Marum

¹ Kamerstuk II 35 561, nr. 67.